

Karolina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglaš: enostopna mm vrsta
skrat 50 para, večkrat popis

JUGOSLAVSKA

Plačano do:
Licejalna knjižnica

Uredništvo:

Voitova ulica 1/A. Telefon 362

Uprava:

Marijin trg 8. Telefon 41

Rokopisi se ne vračajo.

je priložiti značke
odgovor.

Ljubljana.

Narodna skupščina.

ŠTEVILNI UKORI POSLANCEM NA PRVI SEJL VOLITVE NOVIM PODPREDSEDNIKOV IN TAJNIKOV.

Beograd, 21. okt. (Izv.) Danes ob 11.30 je otvoril novoizvoljeni predsednik dr. Edo Lukinić sejo narodne skupščine. Začasni tajnik poslanec Simonović je prečital protokol prejšnje seje. Nato je dobil besedo poslanec Voja Lazić. Protestiral je proti temu, da je bila včer. seja brez razloga odgođena. Predsednik dr. Lukinić mu je odgovoril, da nima pravice očitati, dasi je kr. tajnik, ker je sklenila narodna skupščina odgođitev seje s privoljenjem glasovanjem pretežne večine. Poslanec Momčilo Ivanić je prekinjal predsednika v njegovem govoru, za kar ga je predsednik dvakrat opominjal. Ker opomini niso pomagali, je kaznoval predsednik poslanca Ivanića s pisemnim ukorom. Nato je dobil besedo poslanec Moskovičević. Govoril je o položajniku, in sicer o členu 108, ki govori o poslanski imunetosti. Prešel je na do. zbirke, ki so se odigrali v Dalmaciji med kmetijskimi delavci in posestniki. Govoril je tudi o političnih zborovanjih, ki so se vršila v Dalmaciji. Ker se je govornik na ta način oddaljil od predmeta, o katerem bi imel govoriti, mu

je odvzel predsednik besedo in proglašil prehod na dnevni red. Ker pa je poslanec Moskovičević nadalje govoril, ga je predsednik nekaj potov opozoril in ga nato kaznoval s pisemnim ukorom. Nato je imenoval tri poslance, ki naj prisostvujejo skrutinju volitev obeh podpredsednikov in štirih tajnikov narodne skupščine. Začasni tajnik Aračić je pozval poslance, naj pristopijo k predsedstveni mizi in vržejo svoje glasovnice v volilne urne. Po izvršenem skrutinju je bil razglašen nastopni rezultat: Za podpredsednika je glasovalo 210 poslancev, za poslanca Vujičića je bilo dano 136, za Karamelmedovića 130 glasov. Tudi volitve tajnikov se je udeležilo 210 poslancev, in sicer je dobil poslanec Rajar 138, Janjić 128, Četa Kosaveljević 140 in Milan Miloradović 140 glasov. Nadalje so poslanci Lazić 48, Sušnik 56 in Ali 38 glasov. Ostali poslanci so dobili le nekaj glasov. Izvoljeni so bili torej za podpredsednika poslanca Vujičić in Karamelmedović, za tajnike pa poslanci Kosaveljević, Miloradović, Rajar in Janjić.

Državni nameščenec čaka ..

Pred vrati para žalostna stoji,
»obljube« greнке v svoj klobuk lovi,
stoji že mnogo let — državni naš trpin,
od dolgega pa časa in čakanja,
izpod petá že korenina mu poganja.

SESTANEK GRŠKEGA ZUNANJEGA MINISTRA Z DR. NINČIĆEM.

Beograd, 21. okt. (Izv.) Iz Aten poročajo, da bo imel grški minister zunanjih poslov v kratkem sestanku z našim zunanjim ministrom dr. Ninčičem. Grški politični krogi pripisujejo temu sestanku obeh državnikov veliko važnost. Kakor se sodi, bosta ministra na tej konferenci govorila o skupnem nastopu na prihodnji mirovni konferenci, ki se tiče ureditve orientskega vprašanja. Sestanek se bo vršil v Solunu ali v Skopju.

POOSTRENO KONTROLIRANJE POTNIKOV V INOSTRANSTVO.

Beograd, 21. okt. (Izv.) Finančno ministrstvo je potom generalnega inspektorata naročilo generalnim direktorjem carin, naj izdajo podrejenim oblastim odredbo o vsestranski kontroli potnikov, zlasti onih, ki potujejo z ekspresnimi vlaki in parniki, da se s tem prepreči izvažati v inozemstvo večje vsote dinarjev. Odredba ima namen urediti valutno politiko in dvigniti tečaj dinarja.

USTOLIČENJE PATRIJARHA DIMITRIJA ODGOĐENO.

Beograd, 21. okt. (Izv.) Vlada je sklenila, da se ustoličenje patrijarha Dimitrija, ki bi se imelo vršiti povodom proslave kumanovske bitke, odgodi.

PISMO ITAL. KRALJU D'ANNUNZIU.

Rim, 21. oktobra. (Izv.) Kralj je poslal D'Annunziu lastnoročno pismo, na katero mu je pesnik odgovoril s prirčno brzojavko, v kateri izraža monarhu svojo udanost. Govori se, da je Mussolini dne 11. oktobra imel s pesnikom razgovor. D'Annunzio je baje zavrnil vse ponudbe, ki so mu bile stavljene. Pri tem se je izrazil, da ni niti fašist niti antisocijalist, temveč izključno Italijan. Zato noče ničesar vedeti o revoluciji, še manj pa o republikli.

TURŠKE PRIPRAVE ZA POHOD NA CARIGRAD.

London, 21. okt. (Izv.) Poročila, ki prihajajo iz Carigrada, vedo povedati, da se vrši med turškimi prostovolci v Trakiji in med kemalističnimi četami velika propaganda za pohod na Carigrad. V Angori se razširjajo govore, da bodo turške čete zasedle Carigrad dne 23. oktobra.

Borzna poročila.

Curih, 21. okt. Berlin 0.12875, New York 547, London 24.46, Pariz 40.50, Milan 22.95, Praga 18, Budimpešta 0.215, Zagreb 2.50, Bukarešta 3.-0, Varšava 0.05, Dunaj 0.0072, avstrijske krone 0.0078.

Berlin, 21. okt. Dunaj 5.83, Budimpešta 171, Milan 18.703, Praga 14.34, Pariz 32.917, London 19.760, New York 4418.92, Curih 80.398.

Zagreb, 21. okt. Zagrebška borza ni poslovala.

Beograd, 21. okt. Beograjska borza je bila danes zatvorjena.

Za narodni sporazum in socialno pravičnost.

V težkih časih, ko so nas tlačili avstrijski bajoneti, je živel v nas upanje in vera na lepše in boljše življenje, je živel v nas vera, da bodo prišli dnevi, ko bo svobodna naša beseda in svobodna naša misel. Živeli smo po veliki večini v prepričanju, da se bodo enkrat uklonili bajoneti pred plamtečim pogledom naših oči in da bo želja po svobodi zmagala nad topovi nasilja.

Majska deklaracija je pomenjala memento mori habsburški reakciji. Ni ga razumela. Zato je morala propasti.

V znamenju majske deklaracije je bil takrat mobiliziran ves naš narod prav tja do zadnje gorske kočice. Bila je izrečena beseda naroda, ki se zaveda samega sebe in svojih pravic. In ta beseda se je jasno in glasno razlegla po vsem svetu in ta beseda je bila: državna samostojnost.

Po propasti Avstrije smo dosegli državno samostojnost. Toda ne popolne! Naši so se ljudje, ki so hoteli svobodo izrabiti v svoje strankarsko-osebne koristi in zavladati z nasiljem nad svobodnim narodom. Pod vsakovrstnimi gesli so šli na delo in njihovo delo jim je, vsaj začasno, uspelo. Dobili so v svoje roke vso državno moč in z nasiljem so tlačili k tiom svoje brate.

Kakor nekdanja majska deklaracija, tako se je razlegel po svetu glas zagrebškega kongresa duševnih delavcev. Kakor je bila majska deklaracija zadnji opomin avstrijski reakciji, tako pomenja resolucija zagrebškega kongresa zadnji opomin našemu reakcionarnemu režimu. Kakor vse kaže, ga je razumel ravno tako malo, ko je razumela Avstrija klice tlačenih svojih narodov. Zato bo v znamenju zagrebške resolucije strt sedanji pogubonosni režim, ki ovira notranjo konsolidacijo s toliko ljubezni zgrajene države Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Kakor je bil z majske deklaracije zadan smrtni udarec reakcionarnemu habsburškemu režimu, tako pomenja zagrebški kongres pričetek akcije, ki bo nedvomno izločila iz našega javnega življenja nosilce današnjega režima, ki se izraža v prenapetem centralizmu, osebni in politični koruptnosti in sovraštvu do delavnega ljudstva.

Utemeljevati, zakaj da mora pasti in izginiti današnji režim, bi bilo popolnoma odveč. Njegove napake smo že več kot enkrat pokazali naši javnosti in občuti jih vsakdo med nami tako težko na svojem lastnem telesu, da bi bilo res škoda posvečati prostor dokazovanju o nevdržnosti sistema, ki si je tako rekoč uzurpatorsko polastil vodilne vloge v naši državi.

Eno je danes jasno pretežni večini našega ljudstva: le potem, če se sedanji režim spremeni, je mogoče socialni, gospodarski in kulturni razvoj jugoslovanskih narodov. Posebno delavno ljudstvo, ki trpi danes največ zapostavljanja, moralne in materijalne bede, lahko doseže svoje upravičene gospodarske in socialne zahteve le tedaj, če bo strta glava kači, ki je zasekala svoje strupene zobe v živo meso, k boljšemu življenju hrepenelih množic.

O tem so si na jasnem vsi delavski sloji in vsi voditelji teh slojev. Toda kaj pomagajo lepo doneča gesla, kaj vse razburjene geste brezvestnih delavskih voditeljev, če pa preko svojega kričanja ne napravijo nobenega koraka in ne pristopijo k pozitivnemu delu. Trpeče delavno ljudstvo ne more čakati na obljubljeno deželo pravičnega družabnega reda morda dolga stoletja, ko je lačno danes in morda preje pogine, predno se bodo vsaj približno izpolnile obljube demagoških prerokov. Resni in svoje odgovornosti zavedajoči se javni delavci ne smejo čakati niti trenutka več in morajo vedno in povsod delati na to, da se nevdržne sedanje razmere obrnejo čimprej na boljše. Vsak pošten in uvideven politik mora storiti vse, da se dvignejo široke vrste našega delavskega ljudstva iz sedanje revščine in bede in se jim omogoči človeka vredno življenje. Da pa se bode lahko dosegla ta osnovna prava delavnega ljudstva, da bo vsak državljan brez razlike verskega ali političnega prepričanja lahko svobodno dihal v svobodni domovini, zato se mora odstraniti najpreje glavna ovira — pasti mora sedanji režim.

Občinske volitve v Ljubljani so eden najodločilnejših korakov k uveljavljenju zagrebške resolucije. Pomenjajo nadaljevanje akcije, ki ima svoj zvišeni cilj v konsolidaciji našega notranjepolitičnega življenja na osnovi narodne strpnosti in sporazuma ter socialne pravičnosti.

Na plan stopajo zopet možje, katerih imena nam zagotavljajo oboje. Ljubljana, ljubljansko prebivalstvo ima sedaj besedo. Prepričani smo, da bo šla v imenu cele Slovenije v boj za pravico proti krivici, da bo v imenu cele Slovenije odločila:

Doli s sedanjim režimom! Živela narodna solidarnost in socialna pravičnost!

Sestavljanje nove angleške vlade.

London, 21. okt. (Izv.) Bonar Law je prevzel sestavo novega kabineta le pod pogojem, da bo to ministrstvo trajalo le malo časa. Rok za nove volitve bo tedaj vendarle določen na 18. november.

London, 21. okt. (Izv.) Kakor se govori, bo lord Curzon v novem kabinetu obdržal mesto državnega tajnika za zunanje zadeve, lord Derby pa listino za kolonije ali za vojno in mornarico. Kakor poroča »Daily Telegraph«, prevzame Bonar Law poleg ministrskega

predsedništva tudi portfelj zunanjih poslov.

London, 21. okt. (Izv.) Orientski spor je dal angleški politiki novo obtežje. Dočim je Anglija doslej nastopala precej samovoljno z ozirom na vprašanje bližnjega vzhoda, kaže nova vlada pomirljivejše lice. Posledica tega bo preikone zaključek miru med Turčijo in Anglijo, tako, da se angleške čete že v najkrajšem času umaknejo od Bosporskega in Dardanel.

PREPIR O HABSBUŠKEM DRŽAVLJANSTVU.

Dunaj, 21. oktobra. (Izv.) Finančni odbor društva narodov se je pri obravnavanju kreditnih vprašanj bavil tudi z zadevo konfiskacije zasebne lastnine Habsburžanov, predvsem z imovino bivšega cesarja Karla. Avstrijski delegati v Zenevi so se postavili na stališče, da so Habsburžani madžarski državljanji, ker zastopa Madžarska stališče legitimitete. Vendar so bila na Madžarskem habsburška posestva sekvestrirana. Madžarski zstopniki pa so odgovorili na to, da so Habsburžani vendar av-

FRANCOSKO POSOJILO GRČIJI.

Atene, 21. okt. (Izv.) Listi poročajo, da so francoske banke ponudile Grščem posojilo v znesku 500 milijonov frankov.

Številčno ozadje glasovanja o

NOVEM PREDSEDNIKU NARODNE SKUPŠČINE. MALOŠTEVILNA ZASLONBA PRIBIČEVIČA V DEMOKRATSKEM KLUBU.

Beograd, 21. okt. (Izv.) V Beogradu bilo včeraj od narodnih poslancev razvočih 78 radikalcev, 76 demokratov, 10 vladinostvkih muslimanov, 6 pristašev samostojne kmetijske stranke, 6 pristašev dr. Spahe, 16 zemljoradnikov, 23 članov dr. Koroščeve skupine, 2 republikanca, 2 narodna socialisti, 2 pristaša Stojana Protića, 4 demokratični desidentini in še nekaj privržencev drugih političnih grupacij, od teh 3 izven strank. Od vseh je glasovalo 226 poslancev. Iz glasov, ki so bili oddani za dr. Ribarja je razvidno, da je od 76 demokratov glasov prejel 50 ali 52 glasov, dočim je glasovalo za dr. Lukinića 25 demokratov. To bi odgovarjalo tudi prejšnjemu računju, po katerem nima Pribičević v demokratskem klubu več kot 25 brezpogojno udanih mu čla-

nov. Tretjina brezpogojno drži z Davidovičem, ostali poslanci pa niso na jasnem, kam naj se obrnejo. Kakor se vidi bi šli raje za Davidovičem. Pribičević pa zna mnogo odločnejše manevrirati kot Davidovič, tako da je dosegel s svojo manjšino vsaj odgođitev krize. Beograd, 21. oktobra. (Izv.) Glasovanje zemljoradnikov za svojega posebnega kandidata ni bilo naperjeno proti dr. Ribarju, za katerega bi bili glasovali, ako bi bilo došlo do ožjih volitev. Glasovanje tudi ni bilo akt oportunisti, temveč je dosledno odgovarjalo prejšnji izjavi, da bodo glasovali za dr. Ribarja, ako bodo zanj glasovali demokrati kompaktno, da pa bodo glasovali za lastnega kandidata, ako se spuste demokrati v kompromis, kar se je v resnici zgodilo.

Dr. Koroščeva zamera pri radikalcih.

RADIKALCEM POMENI GLASOVANJE PROTI NJHOVEMU KANDIDATU IZOLACIJO SRBSKEGA PLEMENA.

Beograd, 21. oktobra. (Izv.) Včeraj popoldne okrog 18. ure je vladalo v klubih in po kuloarjih narodne skupščine živahno življenje. Vse je razpravljalo o političnem položaju. Kuloarji parlamenta so bili napolnjeni z občinstvom, ki so čakali, da se položaj razjasni. Eden izmed radikalnih voditeljev je izjavil, da smatrajo radikalci, da je hotela opozicija z glasovanjem za dr. Ribarja povzročiti izolacijo radikalcev, kar bi pomenilo izolacijo srbskega plemena. Posebno so radikalci zamerili jugoslovanskemu klubu, ki je tako protivno

nastopil proti radikalcem. Dr. Korošec je izjavil, da se jugoslovanski klub nikakor ne more vezati z radikalci, dokler bodo vodili dosedanje politiko. Ako bi stali ob strani radikalcev v vprašanju predsednika narodne skupščine, bi to pomenilo podaljšanje življenja današnje koalicije, česar pa jugoslovanski klub nikakor ne želi in ne stori. Dr. Korošec je imel sestanek s Pašičem in dr. Ninčičem, katerima je izjavil, da ne more obsojati koraka levičarskih demokratov, ki so ga storili s tem, da so se udeležili zagrebškega kongresa.

Dr. Ninčič o naših manjšinah v inostranstvu.

POSEBNI ODDELKI V ZUNANJEM MINISTRSTVU ZA ZAŠČITO NAŠIH MANJŠIN V TUJIH DRŽAVAH.

Beograd, 21. okt. (Izv.) Narodni poslanec Anton Brandtner je opozoril zunanjega ministra dr. Ninčiča na kongres stranke čeških narodnih socialistov v avstrijski republikli, ki se je vršil na Dunaju ob prisotnosti poslancev iz Čehoslovaške in Jugoslavije, na katerem se je razpravljalo o vprašanju čehoslovanskih in jugoslovanskih narodnih manjšinah v Avstriji. Pri tej priliki je dr. Ninčič izjavil, da bo povetil jugoslovanskim manjšinam pod Avstrijo,

kakor tudi pod Italijo, Rumunijo in Grčijo posebno pozornost in da se v ta namen osnujejo v ministrstvu zunanjih del posebni oddelki, da se bo moglo delo sistematično vršiti in da bo mogoče dobiti popolnoma jasno sliko o razmerah naših narodnih manjšin v poedinih državah. Minister je tudi naglašal, da pričakuje, da ga bodo v temu delu podpirali vsi oni poslanci, ki se pečajo z manjšinskim problemom.

Poostrene razmere v dem. klubu.

Zagreb, 21. oktobra. (Izv.) »Slobodna Tribuna« poroča iz Beograda: Tekom pogajanj v demokratskem klubu na eni in med demokrati in radikalci na drugi strani se je jasno pokazala vsa taletika Pribičevićeve skupine glede volitve novega predsednika narodne skupščine. Pristaši Ljube Davidovića to pot niso izzvali krize, temveč se zado-

voljili z ugotovitvijo, da izbruhne kriza po kumanovski proslavi. Eden levičarskih demokratov je izjavil, da je padev vlade po proslavi kumanovske bitke gotov ter da bodo on in njegovi pristaši delali z vso silo nato, da pride hrvatski blok v Beograd in da se na ta način strmoglavljata vlada, ako že sama prej ne odstopi.

Budimpešta, 21. oktobra. (Izv.) Koncem svojega govora, ki ga je imel Szilagy v včerajšnji seji narodne skupščine, je izjavil, da smatra Madžarske meje, kakor so določene sedaj, za ne-

dopustne, ker se ne morejo vzdržati. Zato bo Madžarska uporabila vsa sredstva, ki so ji na razpolago, da se meje izpremeni.

Ljubljanskim volilcem!

Mestna občina ljubljanska vas vabi na volišče. Meščanstvo, izberl izmed sebe občinski upravi zopet novih, dobrih gospodarjev! Težke naloge čakajo bodoči občinski svet. Mnogotera važna in nujna gospodarska in socialna vprašanja čakajo svoje rešitve. Svetovna vojna je vsekala tudi slovenski prestolici težke rane, ki še danes niso zaceljene. Občinska uprava pa je tudi močno trpela pod povojnimi neurejenimi razmerami v državi in koprni po rednem gospodarstvu.

Vzlic temu pa danes še ni mogoča toli zaželjena depolitizacija komunalne uprave. Gre za več, nego samo za smotreno in solidno občinsko gospodarstvo! Napredna slovenska Ljubljana je bila dolgo vrsto let blesteč vzglod globokega in iskrenega nacionalnega prepričanja, svobode vesti in poštenega, čistega dela. Bila pa je tudi skozi sto let simbol Slovenstva, njegovo politično središče in kulturno žarišče. In po osvoboditvi postala je ena izmed treh prestolic naše ponosne Jugoslavije. V vseh teh pozicijah je danes ogrožena naša bela Ljubljana.

Zbog tega je potrebna v bodočem občinskem svetu močna in trdna falanga mož, pred vsem mož čistih in nesebičnih, potem mož delavnih in prevdarnih, mož prežetih socialne pravičnosti in zavedajočih se svoje velike odgovornosti.

Ob spoznanju te potrebe so se sporazumele napredne politične skupine in še neopredeljeni poedini rodoljubi za skupni nastop, ne da bi pri tem žrtvovali posebna načela, ki jih vodijo v javnem življenju. Narodno-socialistična stranka, somišljeniki onih narodnih in naprednih idej, ki jim je že pol stoletja neutrudljiv glasnik »Slovenski Narod« in številni neopredeljeni resnično demokratičnega in naprednega naziranja — vsi stopajo v borbo pri ljubljanskih občinskih volitvah kot enotna skupina pod imenom

„Jugoslovanske zajednice“.

Ime nam je dal zagrebški kongres javnih delavcev, čigar resolucije tvorjajo temelj našega delavnega programa. Osvojili smo si te lepe misli najboljših mož vseh treh narodov naše jugoslovanske nacije, izvirajoče iz patrijotičnega prepričanja, da je skrajni čas in nujna potreba za ozdravljenje in očiščenje naše onega gnilega javnega življenja, po čigar krivdi danes, po štirih letih osvoboditve in ujedinjenja še vedno nismo prišli do mira in reda v državi.

Kot iskreni in zavestni Jugoslavlani smo, priznavajoč brezpogojno načelo strogo edinstvene države, odločno proti vsaki plemenski nadvladi in proti prisilnemu, političnemu razkosanju kateregakoli izmed treh narodov. Hrvatsko vprašanje je treba rešiti na podlagi zdravega in poštenega sporazuma ob primerni korekturi dotičnih določil vidovdanske ustave. Ob isti priliki pa zahtevamo tudi uzakonjenje

nedeljivosti Slovenije,

ker je to zahteva ne le narodove tradicije, temveč tudi njegovega poslanstva v celokupni državni politiki in kot želja naših neodrešenih bratov do cela upravičena v narodopisnih, zemljepisnih, ekonomskih in prometnih razmerah. Nedeljivost Slovenije zahteva naposled tudi v zgodovinski in v stvarnih razmerah dobro zasidran interes naše bele Ljubljane, ki je ne pustimo degradirati od tretje državne prestolice na stalež ponižnega provincijalnega mesta.

Roko ob roki s to zahtevo gre nadaljna zahteva na uvedbo najširše narodove samouprave, ki naj nadomesti dosedanjí prenapeti centralistični upravni sistem, ki ne le nasprotuje demokratičnim zahtevam naše dobe, temveč tudi v resnici že tira na rob propada naš državni obstoj ter s svojo diletantsko pogrešno in nesmotreno gospodarsko politiko že resno ogroža veliko naravno bogastvo naše zemlje.

Vsako resnično zboljšanje in ozdravljenje teh razmer pa je mogoče le tedaj, ako se iz javnega življenja korenito iztrebijo dosedanje metode koruptnosti in terorizma, iz državne uprave pa sistem partizanstva in nepoštenosti samovolje. Tudi v Sloveniji morajo izgniti iz našega javnega življenja politični »poslovni ljudje«, politično dobičkarstvo in parasitstvo, a zavladati stara slovenska načelnost in poštenost.

Hočemo dobro in napredno upravo, stoječo pod neposredno kontrolo narodovo. V duhu socialne pravičnosti naj pridobi zakonom spoštovanje, čuva brez nepotrebnih in nesocialnih izjemnih naredb mir in red v državi, štiti državljansko svobodo, pospešuje prosvetne in gospodarske interese vseh slojev naroda ter zlasti sedaj dela za ublaženje povojne druginje in revščine. To delo naj izvršuje po sposobnem in dostojno nagrajenem uradništvu, neodvisnem od strankarskih uplivov in nepristopnem vsaki korupciji.

Zahtevamo odločno socialno pravičnost v najširšem pomenu besede. Le popolna enakopravnost vseh delujočih stanov, jamstvo poštenega plačila za vsako pošteno

delo, izključenje vsakega špekulativnega izrabljanja kateregakoli stamu v svrhu obogatitja drugega, zadostna preskrba vsakega delujočega državljanca za slučaj starosti in onemoglosti, to morajo biti kardinalna načela kulturne države.

Na podlagi vseh tu navedenih smernic se bo izdal tudi za Ljubljano vsestransko dobro proučen in temeljit podoben

komunalni program.

Čigar izvrševanje so pripravljene prevzeti s pošteno in nesebično voljo možje, katere vam, ljubljanski volilci, priporoča v izvolitev »Jugoslovanska zajednica«.

Vodila jih bo pri tem ena edina želja:

Prospeh in procvit naše ponosne prestolice, bele Ljubljane, korist naroda in blagor njegove edinstvene države.

V Ljubljani, dne 21. oktobra 1922.

- Ambrožič Josip, učitelj. — Babnik Jakob, inštalater. — Baudek Vekoslav, pismonoša. — Dr. Bole Ivan, ravnatelj zavarovalnice banke »Slavije«. — Bonač Fran, tovarnar. — Brandner Anton, narodni poslanec. — Costaperaria Josip, arhitekt. — Deržič Ivan, narodni poslanec. — Dr. Dolenc Metod, vseučiliški profesor. — Fabčić Ivan, delavec. — Fon Josip, trgovec. — Gabričević Mihael, dvorni svetnik v pok. — Golj Jakob, posestnik. — Gorenc Fran, predsednik stavbinskih delavcev N. S. Z. — Dr. Gregorin Gustav, odvetnik. — Dr. Hacin Josip, odvetnik. — Hiter Ivan, hranil. uradnik. — Hribar Fran, zasebni uradnik v pok. — Hudo-vernik Aleksander, notar. — Ivčević Mate, brivec. — Dr. Jamar Tone, zdravnik. — Jelačin Ivan ml., trgovec. — Dr. Jenko Ivan, primarij. — Jeras Ivan, trgovski poslovodja. — Jezeršek Fran, faktor. — Jug Riko, bančni prokurist. — Jug Josip, pleskar. — Juvan Rudolf, predsednik N. S. Z. — Kajzelj Bogumil, prokurist. — Dr. Kokalj Alojzij, odvetnik. — Kopitar Valentin, upravnik. — Korošec Blaž, sprevodnik. — Košak Ivan, sobni slikar. — Kranjc Ivan, računski uradnik. — Dr. Krek Gojmir, vseučiliški profesor. — Dr. Kušej Rado, vseučiliški profesor. — Malgaj Tone, pleskar. — Dr. Majaron Danilo, odvetnik. — Meden Viktor, trgovec. — Mencinger Leon, inženir. — Müller-Petrič Jan, inženir južne železnice. — Martinc Anton, bančni uradnik. — Podbevšek Ferdo, žel. kovač. — Pogačnik Drago, tipograf. — Pogačnik Fran, trgovec. — Poženel Valentin, progovni mojster. — Pustoslemšek Rasto, glavni urednik »Slov. Naroda«. — Dr. Ravnihar Vladimir, odvetnik. — Repovž Miro, učitelj. — Rifej Fran, računski uradnik. — Rohrmann Viktor, veletržec. — Rupnik Franjo, strojevodja. — Sadar Vendelin, učitelj. — Sajovic Karl, nadzornik južne železnice. — Sušnik Rihard, lekarnar. — Šalehar Fran, poštni uradnik. — Škafar Fran, mizarski mojster. — Dr. Šlajmer Edo, vseučiliški profesor. — Škulj Fran, učitelj. — Dr. Tavčar Ivan star., odvetnik. — Tavčar Ivan, uradnik agrarne direkcije. — Tavčar Fran, inženir. — Treiber Alojzij, član delavske zbornice. — Dr. Triller Karl, odvetnik. — Urbančič Karel, poštni uradnik. — Vidmar Stane, tovarnar. — Vizjak Ivan, tipograf. — Dr. Vodušek Konrad, odvetnik. — Zajc Viktor, stavec. — Zidarčič Joško, rač. revident fin. delegacije. — Zorko Karel, sluga. — Dr. Zupanc Fran, odvetnik.

Izjava.

Nedemokratični volilni red onemogočuje samostojen nastop Narodno-socialistični stranki pri občinskih volitvah v Ljubljani. Ako hoče dobiti stranka odločilen vpliv na vodstvo občinskih poslov, se mora koalirati z drugimi političnimi skupinami.

V smislu soglasnega sklepa izvrševalnega odbora in zbora ljubljanskih zaupnikov dne 1. oktobra 1922, je načelstvo Narodno-socialistične stranke pooblastilo svoje zastopnike, da vodijo razgovore za skupen nastop z drugimi političnimi skupinami. Po temeljitem in vsestranskem razmotrivanju je prišlo načelstvo Narodno-socialistične stranke do soglasnega sklepa, da je edina možnost sestaviti skupno listo s političnimi skupinami, ki so se brez pridržka izrekle za resolucijo javnih delavcev v Zagrebu. Izvršitev sklepov zagrebškega kongresa smatramo kot prvo etapo za izpolnjevanje načelnih zahtev Narodno-socialistične stranke.

Sklep načelstva Narodno-socialistične stranke je soglasno potrdil tudi zbor ljubljanskih zaupnikov, dne 19. oktobra 1922.

Izrečno pa povdarjamo, da Narodno-socialistična stranka s kompromisnim nastopom pri volitvah v občinski svet ljubljanski niti najmanj ne odstopa od odločne volje, da se uveljavi njen program v celoti in brez prikrašanja. V povdarek svoje popolne samostojnosti bo stvorilo zastopstvo Narodno-socialistične stranke v občinskem svetu ljubljanskem klub, ki bo uravnil svoje nadaljno udejstvovanje v smislu strankinega programa in po volji načelstva in zahtevah ljubljanskih stranknih organizacij.

Vse strankine somišljenike pozivljemo, da z vso odločnostjo izvedejo soglasne sklepe svojega vodstva. V dosedanjih političnih bojih preiškušena disciplina in samozavest, ki je še vedno dovedla Narodno-socialistično stran-

ko do častnih in velikih uspehov, bodi tudi pri občinskih volitvah ljubljanskih izhodišče našega organiziranega nastopa; naš boj bodi stvaren in načeln.

V Ljubljani, dne 20. oktobra 1922.

Za načelstvo Narodno-socialistične stranke:

Ivan Deržič, nar. poslanec, načelnik. Ivan Tavčar, tajnik.

Beograjsko pismo

Beograd, 19. okt.

Kakor v Ljubljani, istotako v Beogradu lije že več dni. Po cestah je toliko blata, da več na prvi pogled, da se nahajaš na Balkanu, ki daleč zaostaja kar se čest tiče za našimi kraji. In to ne morda po krivdi bratskega nam srbskega naroda, marveč po krivdi razmer, v katerih so Srbi živeli vsled neprestanih turških vpadov, brance s svojim junaštvom pohod Turkov v naše pokrajine, ki so se v tem v miru lažje razvijale gospodarsko, kulturno in socialno. Kadar izrekamo sodbo o zaostalosti Srbov, ne smemo te resnice nikdar izpustiti iz vida.

Slovcu, ki se po daljšem času zopet povrne v Beograd, vzbude pozornost slike iz naše Slovenije. Izložene so na raznih vidnih mestih. Na vsaki sliki, bodi da predstavlja divno blejsko krajino ali kamniške alpe, opazimo kraljevo dvojico. Lepa je tudi slika iz avstrijske meje, kjer se kralj, naslonjen na avto, razgovarja s tamkašnje obmejno stražo, kakor da bi mu bilo žal, da ne more nadaljevati svoje voznje.

Vse te slike so za naš tujski promet neprecenljive vrednosti. Kajti le malo kdo iz juga je poprej poznal krasoto naše Slovenije. V tem pogledu bo vedno boljše. V naši prostrani kraljevini imamo sicer več lepih krajev, primerljivih za tujski promet, toda z ozirom na javne naprave, ceste, stavbe, kopalnice itd. bo Slovenija še dolgo prednjačila pred ostalimi kraji. Ko pa se bodo Slovenije enkrat navadili — posebno Bleda, kajti »dežela kranjska nima lepša kraja...« je tudi ne bodo mogli več zapustiti. Neprastano jih bo vlelo nazaj v planinski raj...

Pa še nekaj sem opazil. Vse tukajšnje časopise se bavi z druginjskim problemom. »Za cenejši kruh! Za izboljšanje dinarja! Kaj je treba storiti, da nam ne bo treba v strahu gledati zimi nasproti?« Podobni glasovi tvorijo stalne dnevne rubrike, v katerih se podajajo razni nasveti. Najpametnejši nasvet je nekdo podal v današnji »Pravdi«. Pravi, da bi bilo najpametneje, če se sklene med našo državo in Švico kompromis glede izmenjave finančnih ministrov za gotovo dobo. Naš dr. Kumanudi, ki sem ga danes po dolgem času zopet srečal, naj bi vsaj mesec dni igral finančnega ministra v Švici in narobe švicarski finančni minister naj bi urejeval naše finance. Ta kratki čas — tako pravi humorja polni pisec — bi popolnoma zadostoval, da bi se frank izravnal z našim dinarjem.

V parlamentarnih klubih se sedaj razpravlja o kandidaturi za predsednika nrodne skupščine. Radikali se protivijo dr. Rybarju, kre je šel na zagrebški kongres. Ker se demokrati boje izzvati vladno krizo, bodo kandidirali poleg dr. Ribarja, drugega demokrata. Te dni odide parlament k slavnostim na Kumanovo.

Dr. Joža Glonar:

Naša geografska nomenklatura.

Kakor poročajo časopisi, je v letošnjem proračunu ministrstva za prosveto postavljena tudi posebna vsota za izdajo zemljevida naše kraljevine, ki bi se naj rabil po vseh naših šolah. V ta namen je ministrstvo že imenovalo posebno komisijo, ki ji je predsednik znani geograf Jovan Cvijič, poleg tega se v komisiji nahaja tudi šef vojno-geografskega inštituta, polkovnik Stojan Bošković. Po potrebi, tako piše »Jutro«, 19. oktobra, bodo vpoklicani v komisijo še po trije Hrvati in Slovenci, zemljepisci in kartografi. Ta potreba, da pri tako eminentno važnem delu, ki je namenjeno šolskemu pouku v vsej naši kraljevini, sodelujejo tudi strokovnjaki iz vseh njenih delov, je tako evidentna, da ni treba nikomur čakati, da se šele pokaže »slučaj potrebe«. Sramotno bi bilo, če bi se nam, kar je pričakovati v današnjih razmerah (gl. Cvijičeve publikacije), naš Triglav danes onečedil s kakim »glečerom«, ali pa če bi se danes v naši Istri pojavil »Kars«. Karte, ki smo jih dobili po prevratu, nujno zahtevajo sodelovanja strokovnjakov iz vseh naših pokrajin. Poleg tega pa je sedaj tudi za nas Slovence dana prilika, da vendar enkrat definitivno uredimo naše topografsko imenstvo. Pri tem pa v prvi kartografiji in zemljepisih v prvi vrsti poklicani s sodelova-

nju vsi oni, ki poznajo naše kraje in njih jezik.

Na tem polju se je pri nas delalo marsikaj, toda ne sistematično in ne s pravim umevanjem. Večino našega zanimanja je pred leti absorbirala pikolovska afera glede vprašanja, kedaj se sme krajevno ime, ki je sestavljeno iz dveh delov (navadno adjektiva in substantiva), pisati tudi v drugem delu z veliko začetnico, torej vprašanje, ali naj pišemo »Novo mesto« ali »Novo Mesto«. Z resnobo, ki bi bila vredna hvaležnejše materije, so to vprašanje reševali ljudje, ki si niso nikdar stavili sledečih vprašanj: 1. Kako označujemo velike začetnice v govoru? 2. Če jih ne označujemo, kako potem, da se vkljub temu razumemo? 3. Kedaj so velike začetnice nastale? 4. Kako je s to rečjo pri drugih narodih? Nazadnje so se zedinili na neko kompromisno formulo, ki pa v pravopisni praksi tudi ni porabna. Najpreprostejša formula bi bila sledeča: Če že pišemo imena (oseb, krajev) z veliko začetnico, pišimo drugi del vedno z malo; dasi je tako ime sestavljeno iz dveh besed, je vendar pojmovna enota, ki je z eno veliko začetnico, ki stoji na prvem mestu, za oko (!) dovolj markirana kot »nomen proprium«, da ne bo ka nevednež mislil, da je »appellativum«.

Težje je rešiti vprašanje, v kolikor se naj krajevna imena, ki so se s svojo dialektično obliko že vdomačila v naših knjigah, uravnajo po zahtevah, ki veljajo za naš knjižni jezik. To vpra-

šanje posega deloma že v etimologijo naših krajevnih imen; brez nje znanja ni mogoče določiti pravilne (v smislu knjižnega jezika) pisave kakega krajevnega imena. Ali naj — da imenujem samo dva preprostejša slučaja — še nadalje pišemo »Celovec«, ker ga imenujemo v dialektu »Clouc«, ali pa naj začnemo pisati »Celjovec«, kakor se je tudi nekdaž že pisalo? »Celovec« bi bila namreč le tedaj pravilno z našimi črkami transkribirana oblika, če bi se v narečju glasila »Cvouc« — kar se pa ne govori! Ali naj še nadalje pišemo »Bralovčec« ali pa naj začnemo pisati »Brašlavčec«, kar bi bilo v smislu naše današnje pisave. Danes, ko je znanje našega jezika in naših narečij že precej napredovalo, bo pač mislim mogoče storiti korak naprej v smeri enotne normalizacije zunanje oblike naših krajevnih imen. Saj se je danes v naših šolah — čas je že bil! — vendarle začelo uveljavljati modro pedagoško načelo, da se knjižni jezik poučuj v ljudski šoli na podlagi domačega narečja in ne kot nekak tuj jezik.

Desetletja se je zbiralo pri »Slovenski Matici« krajevisno imenstvo in njegaj uspeh smo najprej videli v »Zemljevidu slovenskega ozemlja«, ki ga je v štirih velikih listih lansko leto izdala »Slovenska Matica«. A tudi v njem se ponavljajo tradicionalne napake in ena najbolj smešnih in ostudnih med njimi: »Logarska dolina«. In ko je letos izšel naš prvi Baedeker, R. Badjura: Vodič (pravilna oblika bi bila »Vodič«!) kroz

jugoslovenske alpe s svojim prvim zvezkom, ki prinaša opis Slovenije, se je zgodilo ravno temu nasprotno, kar bi človek pričakoval. Badjura se ni držal terminologije Maticinega zemljevida, kjer je dobra, ampak jo je po svoje popravljal. Slabosti pa se je držal tako krepko, da je na str. 464 pod črto še krepko pritisnil opazko: »Logarska dolina je pravi naziv — a ne Logarjeva!« Razloga za to ni podal — zato tam tudi ni bilo pravega mesta — a tudi pravega razloga za to ni mogoče najti. Oblika, ki jo fiksira Maticin zemljevid in ki jo izrečno še podpira in sankcionira naš Baedeker, pa je v resnici samo gnusna nemška izposojenka!

Krajevno ime »Logarjeva dolina« je prvotno, popolnoma pravilno in pristno slovensko; takih krajevnih imen, tvorenih s posesivnim adjektivom, je pri nas nebroj. Če tudi nisi turist, vidiš na karti Badjura, da leži ob jugovzhodu Logarjeve doline, ki se imenuje po Logarju. Robanov kot z Robanovim stilom in Robanovo belo, vse imenovano po Robanu, na severozapadu pa Matkov kot, imenovan po Matku. Iz »Logarjeve« doline so Nemci naredili »Logarthal«, ker v svojem jeziku drugače niso mogli; ta »Logarthal« pa so naši meščanski turisti kot »Logarsko dolino« nazaj prestavili »iz nemškega«, ter drugače niso znali. Res posebne vrste usoda, da si naša krajevna imena nazaj izposojamo iz nemških ust!

Badjuri pa to še ni bilo dovolj. Maticin zemljevid ima vseskozi pravilne

oblike »Savinja«, »Savinjske alpe« in »Radinci«, Badjura piše (str. 448) »Radenci« in na str. 449) »Savinjske... Alpe« in na str. 464 v opazki podčrta: »Kod Podbrzeznika se spoje potok iz suteske »Jezerca« i Crna u rečicu, koja odavde počamši nosi ime: Savina.« Dejstvo, da je ime debelo natisnjeno in da mu je Badjura pritisnil nenavadni akcent na prvem zlogu, nam menda naj dokazuje, da Badjura ne ve, da je med besedami »Drava« in »Dravinja« isto razmerje kakor med »Sava« in »Savinja«. Na str. 439 pa je lepo zapisal »Dravinja«. Nemška oblika »Radein« nam je dokaz, da se je prvotno slovenska beseda glasila »Radinci«; ali naj sedaj z obliko »Radenci« mogoče dokazujemo, da so »Radenci« prav za prav nastali iz »Radein«? Tako bomo počasi prišli do tega, da bomo začeli pisati »Rajbnica«, kar se danes v resnici tudi čuje — seveda ne pri domačinih!

Drugi bodo iz drugih krajev naše Slovenije vedeli povedati enake slučaje. Menda pa so že ti trije dovolj, da se dokaže, kako potrebno je v tej reči kooperacija poznavateljev naših krajev in našega jezika, da ne zabredemo še v večji kaos. Faktično v njem že tičimo, in sedaj je naša naloga vsaj ta, da ne zabredemo dalje vanj. Kake nesmiselnosti se v teh rečeh pri nas godijo, zaboja vsemu samo dva slučaja, ki pa bosta v prvi praksi (brezglavo prakso!) dovolj ilustrirala.

Najvišji vrh Gorjancev je pri Badjuri »Trdinov vrh«, v zemljevidu Sloven-

Socialno vprašanje.

O socialnem vprašanju so se v vseh možnih jeziki nagrmadile cele gore razprav in spisov. Kljub temu pa spada še danes socialno vprašanje k tistim, ki jih ne moremo smatrati za rešene. Najboljši dokaz je številnost in različnost strank, ki oglašajo, da so edine pravoverne zastopnice socialnega vprašanja in njenega edino zveličavnega rešenja. Krščanski socializem vidi socialno vprašanje v krizi moralnega čustvovanja, v splošnem materialističnem razpoloženju tistih slojev, ki imajo moč in politično oblast sodobne družbe v rokah. Za to socialistično strujo socializem vprašanje vzgoje socialne vesti, ne pa gospodarski problem. Recimo boljše: za krščanski socializem gospodarstvo ni glavni, temveč sporedni pojav. Če bi kapitalistično družbo na primer prejšnjala resnična, s krščansko etiko preokupirana vera, tedaj bi kapitalistični družabni red ne mogel roditi današnje socialne bede in zapostavljenosti socialno šibkih slojev. Socialno vprašanje je po tem pomovanju za deva duhovni življenja, mor. vzgoje, torej duševni problem materialističnega človeka. Kadar misli krščanski socializem na socialno vprašanje, vidi v prvi vrsti kapitalista, krutega, neumljenega skrajnega izkoriščevalca ubožnega stanu, ne pa kapitalistični družabni red, ki mu je nedolžen pojav prirode in gospodarstva. Socialna beda zanj ni pojav moderne dobe, temveč dejstvo, ki obstaja, odkar prebiva na zemlji človeški rod. Popolnoma drugačno naziranje zahteva oficijelni socializem, ki se naslanja na družabne in gospodarske teorije Karla Marxa. Socialna beda je za to strujo posledica kapitalističnega proizvodnega reda. Kapitalistični družabni red je ravno tisti, ki omogočuje nakopičenje velikih kapitalov. Ti kapitali ne nastajajo iz praznine, temveč so zgornje vrednosti dela, ki se ne izplačujejo delavskemu razredu kot pravemu lastniku, temveč se obdržujejo v rokah lastnikov proizvodnih sredstev. Če bi tega pravnega razmerja med delodajalci in delojemalci ne bilo, bi izgubilo vsako izkoriščevanje in torej posledica izkoriščanja: socialno vprašanje, socialna beda. Ta teorija ni povsem jasna, zato so se pojavile dve vrsti, od katerih povdarja prva, da bo

odrešitev prišla avtomatično, sama od sebe, ker se bo grmadenje zasebnega kapitala vršilo dotlej, dokler se kapitalistični red ne bo zrušil sam v sebe. Druga struja pa vidi glavni izhod iz kapitalističnega družabnega in delovnega reda v odstranitvi današnjega pravnega razmerja med delodajalci in delojemalci, ki omogoča izkoriščevanje, torej v odstranitvi državne organizacije, ki to krivično razmerje sankcionira in vzdržuje. To poslednje naziranje so posebno zgovorno zastopali ruski boljševiki ter komunistične stranke. Toda socialno vprašanje je povsem druge vrste. Kratkot in jedrovito izrečeno: socialno vprašanje je za deva pomankanja življenske sposobnosti, socialnega udejstvovanja, gospodarske podjetnosti in končno politične zrelosti tistih, ki žive v socialni bedi. Tak je problem socializma, kakor ga mi pojmuemo in rešujemo. Oficijelni socializem je v temeljni zmoti, ako misli, da je kapitalistični gospodarski red kriv socialne bede, ravnotako je v zmoti krščanski socializem, ako trdi, da je socialno izkoriščanje posledica materialističnega, nemoralnega čustvovanja sodobne družbe. Še nihče ni dokazal verjetnost ali možnost družabnega in proizvodnega reda, ki bi bil drugačen, kakor je naš današnji. Komunizem se pa delno približuje pravilni rešitvi socialnega vprašanja, ko trdi, da je glavno jedro tega vprašanja današnji pravni odnos med delodajalcem in delojemalcem, ki omogoča izkoriščanje, torej odtegotvanje efektivnega zneska delovnega proizvoda. Cele resnice pa le ne pogodi. Socialno vprašanje je posledica socialno zapostavljenosti mas samih. Življenje in družba je rodila ljudi z večjo in manjšo gospodarsko in duševno sposobnostjo. Socialno vprašanje je problem vzgoje, življenja zmožnosti, borbenega duha, gospodarske inicijativnosti in duševne podjetnosti tistih slojev, ki vseh teh predpostavk normalnega človeškega bivanja nimajo. Če bi se to bistvo socializma zapopadlo s potrebno jasnostjo, bi socialno vprašanje postalo gonilna sila socialne, gospodarske in duševne regeneracije, v vseh teh ozirih zapostavljenih slojev sodobne družbe.

in vzdrževali na stroške države dotlej, dokler se na Kosovem ali v Beogradu ne bo zgradilo veličasten hram, kjer se bodo zbrale kosti borcev za osvobodjenje in ujedinjenje našega naroda. V tem členu se nalaga ministru za vere skrb nad vsemi grobovi ter briga, da se v kratkem zberejo sredstva za zgradbo navedenega panteona.

Kongres italijanskih fašistov.

Fašistovska stranka Italije je sklicala za 24. oktobra v Neapolj velik kongres italijanskega fašizma. Računajo, da bo kongres posetilo 35.000 fašistov iz vseh krajev Italije. Na kongres bodo fašistovske trupe prihajale s posebnimi vozovi, ki jih bodo vodili fašisti sami in ki bodo imeli posebno oboroženo eskorto. Listi poročajo, da bo na kongresu imel vodja fašizma Mussolini programatičen govor ter nato velik pregled svojih pristašev. Na čelu fašistovskih legij bo stopalo dvajset voj-

nih invalidov, ki so bili odlikovani z zlato kolajno za hrabrost. Za temi bo vozil poseben kolesarski oddelek fašistov, broječ 500 oseb, sledila bo kolona 100 avtomobilov ter pehota, ki bo razporejena po oblaših in krajeh, iz katerih je prišla. Sprevod bo zaključilo fašistovsko postopanje. Med pregledom bodo nad Neapoljem letela fašistovska letala.

Konsolidiranje Rusije.

Med Čičerinom in dr. Nansenom se je dosegel popoln sporazum glede povratka Vranglovcev v rusko domovino. Tudi se že pripravljajo prvi tozadevni transport. V zvezi s to akcijo je obvestila francoska vlada Čičerina, da je pripravljena sprejeti odposlanca ruskega rdečega križa v svrhu določitve podrobnosti glede povratka ruskih beguncev, ki se nahajajo na francoskih tleh.

se bodo tem manj vpoštevava nova naročila. V lastnem interesu trgovcev je zato, da ne nadaljnji odredbe ne naročajo nobenega blaga v inozemstvu. Za industrijo, ki rabi muno razne snovi itd., da more vzdrževati obratovanje, obsežajo nove devizne odredbe izjemna določila.

+ **Razpust odborov za devize in valute pri podružnici Narodne banke.** Delegacija fin. min. nam sporoča: Ker so prinesli listi pod tem naslovom vestda bo finančno ministrtvo razpustilo te odbore radi velikih zlorab pri izdajanju odobrenj za nabavo deviz, je zaprosil odbor pri ljubljanski podružnici Nar. banke brzojavnega obvestila, če izhajajo te vesti iz oficijelnih krogov in če se nanašajo na ljubljanski odbor, ker se isti čuti primoranega, da ustavi poslovanje in odstopi, ako ne dobi odgovora v roku 8 dni. To radi tega, ker je ljubljanski odbor posloval vseskozi vestno in korektno.

+ **Izum novega plinovega generatorja.** Ruski tehnik M. Kurillo je izumil nov plinov generator za pridobivanje plina iz odpadkov drv. Ta novi generator daje 50 odstotni prihranek pri kurjavi. V primeri z drugimi dosedanjimi generatorji, ki potrebujejo posebne vrste kurjave, je novi izum generatorja važen za to, ker se lahko uporabljajo vsaki odpadki drv. Zaradi dobre konstrukcije izdeluje ta generator čisti in močni plin, ki ne ostavlja nikake gošče in ne zamaža dvigateljskih mehanizmov.

+ **Odredba za tovarne žganja.** Glavno ravnateljstvo posrednih davkov je odredilo, da poljedelske tovarne žganja ne smejo uporabljati niti melase niti kakršnekoli izdelka iz nje za kuhanje žganja.

+ **Odhajanje češkoslovaške industrije v inozemstvo.** Vsled industrijske krize se odpravljajo sedaj velik del češke industrije v inozemstvo. Več tovarn za konfekcijo se seli v Poljsko in Jugoslavijo, kjer se jim nudijo ugodnejši pogoji za obstoj. Češkoslovaški konfekcionarji se nameravajo obrniti na vlado z zahtevo, da prepreči to izseljevanje tvrdk.

+ **Nova tovarna ogledal in brušenega stekla v Zagrebu.** Lastniki tovarne ogledal in brušenega stekla v Osijeku zidajo sedaj veliko in moderno tovarno ogledal in brušenega stekla v Zagrebu v Kukovičevi ulici. Tovarna bo urejena po belgijskem uzoru.

+ **Špediterski tečaj v Zagrebu.** Pe naredbi pokrajinske uprave, oddelka za prosveto in vere v Zagrebu, se odvarja na kr. trgovski akademiji v Zagrebu večerni špediterski tečaj. Tečaj se bo vršil zvečer od 7. do 9. in pol v prostori akademije. Predavalo se bo: železničarstvo, parobrodarstvo, carina, pošte in brzojavni promet, zemljepis, narodno gospodarstvo, špediterstvo z ozikom na skladišča, korespondenco in terminologijo, šped. knjigovodstvo in trg. aritmetika ter trgovsko zakonoslovje. Vpis se začne dne 16. t. m. Prospekti se lahko dobijo pričenši z 16. t. m. pri ravnateljstvu trg. akademije in v Savezu špediterjev kraljevine SHS. Prilaz D. Deželica 75.

+ **Lokomotive iz Madžarske.** Prometno ministrtvo je dobilo na račun reparacij iz Madžarske 10 brzovoznih lokomotiv za normalne proge.

+ **Carinski dohodki v septembru** pri glavnih carinarnicah so znašali v 3. dekadi 41,328.506 Din., vsega do konca septembra 251,135.631 Din. Od tega odpada na Beograd 6,946.450 Din., Zagreb 3,294.117 Din., Maribor 3,578.400 Din., Novi Sad 2,524.361 Din., Sarajevo 2,389.620 Din.

Gospodarstvo.

Naš izvoz, porast dinarja in zunanja industrija.

Naša država je predvsem agrarna. Izvoz je torej odvisen od vsakoletne dobre letine. Dosedaj še nismo bili primorani, s konkurenčnimi cenami iskati kupcev na drugih, novih tržiščih. Vsled nizkega tečaja našega dinarja smo lahko konkurirali z ostalimi agrarnimi državami. Naš izvoz je v zadovoljivi meri mogel kriti potrebe uvoza, če tudi je že krepko organizirana velika industrija skušala zmanjševati faktor ekvivalence agrarnih produktov napram industrijskim izdelkom.

Sedaj pa opažamo, da se prejšnji gospodarski položaj dan za dnem bistveno izpreminja. Konstanten in umerjen porast dinarja mora vplivati kmalu tudi na cene naših izvoznih produktov. Začeli se bomo vedno bolj približevati češkoslovaškemu in italijanskemu trgu, na drugi strani pa bomo brzo izgubljali vse dosedanje interesne stike. Politika našega izvoza bo morala iskati novih smernic. — Že sedaj se nam nudi francoski in češkoslovaški krompir ter ameriška moka in mast po ugodnejših cenah, kot jih moremo sami postaviti našemu proizvodju. Zanimivo so te ponudbe v toliko, kolikor izhajajo iz držav z daleko boljšo valuto, kot bi jo mogli mi sami kdaj doseči.

Naše življensko vprašanje je sedaj, ali bi mogli mi sami svojim sosedom, bodisi valutno šibkim ali pa Češkoslovakom in Italijanom, pri porastu dinarja, nuditi agrarne produkte ugodnejše, kot jih danes naši državi nudijo omenjene države. Naš lesni izvoz so že pred porastom dinarja občutno ogrozili Avstrijci, ki so mogli vsled slabe valute, kljub večji prevoznim razdaljam preko Trbiža v Italijo nuditi blago mnogo ceneje in vsled boljše tehnike obdelovanja, tudi solidnejše.

S porastom dinarja v Curihu smo za enkrat dosegli na svetovnih tržiščih primerno pozornost za bodoči gospodarski razvoj. To pa je le enostranski uspeh! Paralelno z akcijo g. Plavšiča bi morali vsi domači producenti znižati cene. Ljudstvo naj uvidi, da se mora začeti s sanacijo naših financ v prvi vrsti pri domači trgovini in pri domačem gospodarstvu. Kako naj sicer naši izvozni produkti vzdržijo bodočo konkurenco, ako še davno ne dosegajo paritete svetovnih cen. Ako se to ne bode zgodilo, bomo morali najbrže omejiti naš izvoz izključno le na slučajne,

vsled konkurence drugih držav zmanjšane potrebe naših sosedom in istočasno reducirati tudi naš uvoz. Uvidevno je, da brez te paralelne akcije, kljub vsem naporom različnih finančnikov, nikdar ne bomo dosegli pozitivnih uspehov. Res je, da bodo tudi cene importiranega blaga znatno padle, toda le v toliko, kolikor ne bo velika industrijska produkcija naša v Rusiji svojih odlagalšč. Do tega preobrata pa ni več daleč. Naša notranja trgovina bo preživljala takrat težko krizo in le solidna podjetja bodo mogla vzdržati zunanji sunek. Na vsak način moramo skušati omejiti predvsem uvoz produktov železne industrije. Seveda so za enkrat produkti domače male industrije dražji, temu pa je kriva ozkočrtna gospodarska politika naše države, ki na korist poljedelstva premalo podpira domačo industrijo in dovoljuje izvoz rudarskih produktov. Pri nas životari nebroj malih tvornic, kronskih milijonarjev je dovolj. Treba bi jih bilo zainteresirati za večja industrijska podjetja ki bi mogla mirno prenesti tudi zunanje gospodarske sunke. Surovin imamo zadosti doma, zvišati bi morali le produkcijo, ustvariti večja tovarniška podjetja in naše produkcijske cene bi se kmalu mogle jednatiti cenam svetovnih tržišč. Ne ovirajte torej tehnike pri svobodnem razvoju, začnimo že enkrat zmanjševati potrebe po uvozu produktov zunanje industrije, da ne bomo enkrat plačevali šivank z vrečami moke!

+ **Naročila po 2. septembru in nove devizne odredbe.** Delegacija ministrtva financ sporoča: Mnogi trgovci so v septembru izdali odredbo generalnega inspektorata I br. 14.252 tolmačili napačno ter naročili blago v inozemstvu tudi še po 2. septembru, pa ga ne bi bili smeli. Da se to blago, ki sedaj dohaja in leži na postajah, carinarnicah ali pri špediterjih, more vsaj ocariniti in iztovoriti, je po novih deviznih odredbah deviznim odborom dovoljeno za to že recno pripombo, da je to dovoljenje uvoza brez pravice nakupa deviz, toda z izrecno pripombo, da je to dovoljenje za izdano brez obveznosti za kasnejši nakup deviz, ker bo nakup deviz za te primere urejen z novim pravilnikom. Tudi je strankam takoj prijavit vse po 2. septembru t. l. naročeno blago, ker se pozneje ne bo uvaževala nobena njihova prošnja in razlog. Ker gre torej samo za že naročeno blago in se niti to ne bo vpoštevvalo, če se ne prijavi takoj,

ca jedeesarske korespondence — dr. Pavla Pestotnika, na svojo listo prav nobenega »Jutrovca«.

Ta lista je pravzaprav veleinteresantna glede na to, kaka imena obsega, kakor tudi glede na to, kakih imen ne obsega. Nosilec te liste je ing. Milan Vidmar. Prav nič ne poznam tega gospoda, le bral sem že večkrat, da zna baje sila dobro šahirati. Če bo prišahiral tudi svoji kandidatski listi zmago, je sicer še v božjih rokah, a eno je gotovo, namreč to, da potrebuje Ljubljana trenutno najbolj krvavo dobrih šahistov, ki bi ji prišahirali nazaj vsaj to, kar so ji »Jutrovci« že v zadnjih letih zašahirali. Pravijo, da je vsak inteligent ljubitelj te plemenite igre, zato je tudi ta kandidatura nad vse srečna, kajti popolnoma logično je, da ga bo glede na to volila vsa inteligenca, ki tvori vendarle prav lep del ljubljanskih volivcev. V slučaju zmage nam je ta kandidat porok, da naredi iz Ljubljane za šahiste to, kar je Monte Carlo za hazardiste. Resno se že baje razmišlja izpremeniti Kongresni trg ali Vodnikov trg, ali pa celo kar vse ljubljansko barje v ogromno šahovo polje, ostali »Jutrovski« kandidati, odnosno tedaj je ljubljanski občinski očetje bi se našemili v šahovske figure in drugi kandidat »Jutraške« liste, g. Turk bi jih s svojimi konji prepejeljal po tem ogromnem polju sem ter tja, kakor bi pač želeli šahisti, ki bi drli iz vsega sveta v našo znamenito Ljubljano.

O zlati vek Ljubljani zdaj napočil... Kdor ima količkaj smisla za napre-

Politične vesti.

Zasedanje narodne skupščine.

Zasedanje narodne skupščine, ki se je otvorilo 20. t. m., bo trajalo do 28. junija 1923. Tako predpisuje vidovdanska ustava, ki določa, da se morajo tekom dveh let dogotoviti vsi izvršilni zakoni te ustave. V vsakem slučaju smemo torej računati z novimi volitvami po tem datumu. Veliko vprašanje pa je, ako Pašić sestavi novo vladno koalicijo, ki bo vztrajala do prihodnjega junija. Dasi je ta doba razmeroma kratka, vendar ni navedena, da Pašić izvede znani zakon o pravni razdelitvi države. V glavnem pa gre za ta zakon. Revizija ustave se tiče v prvi vrsti upravne razdelitve države in opredelitve delokroga samoupravnih edinic. Ako se tedaj razpusti sedanja narodna skupščina pred potekom tega zasedanja, tedaj bo še vedno dana možnost spravljive revizije ustave. Ako pa Pašić misli na to, da sprovede Pribičevićevo »idejo«: da z revizijo vidovdanske ustave počaka dotlej, dokler se nje uporabnost ne izkaže v praksi, tedaj se z opozorom na sedanji jasni razdor v demokratski stranki ljuto vara. Pašiću

gre najbrž samo zato, da počaka, dokler razvoj v demokratski stranki ne dozori tako daleč, da more računati na defenitivni razkol in na priključitev Pribičevićevega krila k radikalni stranki.

Zakon o priznanju narodno zasluženih mož.

V Beogradu se pripravljajo zakon o priznanju narodno zasluženih mož. Posamezni predlagani členi so dovolj zanimivi, da jih prinašamo nekatere doslovo, druge v izveščku. Prvi člen naglašja, da se osebami, ki se v službi naroda in države na poseben način odlikujejo z velikimi zaslugami, kakor tudi njihovim družinam more nakloniti v znak narodnega priznanja gmotna nagrada ali pa dodeli dosmrtno pomoč. Drugi člen določa, da bo te nagrade dala narodna skupščina. Tretji člen pravi, da se bodo posmrtni ostanki zasluženih mož na državne stroške prepejljali v Beograd in se tamkaj čuvali. Člen imenoma navaja gotovo število takih mož. Četrty člen predvideva, da se bodo grobovi padlih junakov čuvali

ljubljanske slave. In Bog ve, kaj bo še mislil.

Pri nas imamo na univerzi geografičen inštitut, ki se po zadnjem poročilu v »Nastavnem vjesniku« prav lepo razvija. Naj bi v krog svojega dela pritegnil tudi skrb za enotnost toponomastike Slovenije; slušatelj ima iz vseh njenih krajev, pomoči v sorodnih strokah pa pod isto streho dovolj. Bil bi to eden odnih načinov, po katerih lahko naša univerza danes dela na to, da postane na svojem terenu »ljudsko vseučilišče«.

Nedeljski pomenki.

I.

Ljubljanske občinske volitve.

Gospodom, ki imajo zaenkrat še besedo v Sloveniji, ni bil povšeč občinski svet v Ljubljani. In kar gospodom ni všeč, mora s sveta.

Zakaj ni bil gospodom občinski svet všeč. Enostaven vzrok. Prizadeta je bila domišljavost in ambicioznost gospoda, ki je prepričana, da mora ležati vsa Slovenija z Ljubljano na čelu pred njo na kolenih. To je že vzroka in povoda dovolj, da so tak protidržavni, subverzivni, protidinstični, prevratni in protinarodni občinski svet razpustili, postavili komisarija in oktroirali »času primere« volivni red.

In po tem novem volivnem redu bomo, to se pravi bodo volili, ker jaz ne vem, če sem sploh v volivnem imeniku,

dek in ljubezni za našo skromno a pošteno Ljubljano, ne bo šel preko te liste na dnevni red in po našem nemerodajnem mnenju je za druge stranke tudi precej odveč postavljati še kake nove kandidatne liste, kajti kaj podobnega ne spravijo skupaj, pa če naredi vse skupaj en sam blok.

Vkljub tej genijalni »Jutrovi« šahovski potezi bi si pa dovolil k njej vendarle pripomniti par malenkosti, kajti več oči več vidi in popolnega ni baje na svetu ničesar. Gre namreč zato, da so zastavljali te liste v svoji gorečnosti in navdušenosti pozabili na nekaj bleščilih imen, ki se bodo svetili v »Jutrovi« analih še dolgo, dolgo potem, ko ne bo o različnih birtih in pijontarčkih, ki so se tako po naključju zmuznili na to listo, ne duha ne sluha več.

Mislimo tu predvsem na našega slavnega drja. Franceta Ilesiča. Gospod, tega moža pozna vsa naša ujedinjena domovina od Triglava do Vardarja, mož že leta in leta sijajno zabava ves trinajstmilijonski jugoslovanski svet, za las je manjkalo, da ni ujel poslanstva v Varšavi, že dve leti neumorno polni »Jutrove« predale s podpisanimi, šifriranimi in anonimnimi članki, razpravami, feljtoni in noticami, ima brado, kakršne na ljubljanskih ulicah ni več videti, odkar je umrl bivši poveljnik ljubljanskih veterancev, z eno besedo fenomenalna prikazen, ki je ni moglo izčrпно obdelati niti sprtno dr. Kraigherjevo pero, čeprav se je že lotil kar dvakrat v Škrobarju in Umetnikovi trilogiji. da

zato se ne bi hotel izpostavljati blamaži, da bi mi morebiti pokazali še vrata, v prihodnjih tednih, nov občinski svet. Vkljub temu torej, da me te, kakor sploh nobene volitve prav nič več ne interesirajo, niti toliko, da bi se poslužil svoje morebitne volivne pravice, si pa vendar ne morem kaj, da bi se jih ne dotaknil v teh svojih pomenkih, kajti več kot gotovo je, da bodo tvorile sedaj nekaj tednov glavni predmet vsega javnega življenja v Ljubljani in volivni bo me vselej sijajno zabava. — Oh, ta naš volivni boj, kako nekaj izbranega je to. Histerične babnice in naivni profesorji sicer obupno zavijajo oči in se zgražajo nad takimi bratomornimi boji, a roko na srce: zabavno je pa vendarle srečavati zjutraj na poti v urad voditelje te ali one stranse, klike, skupine ali vsaj omizja, o katerem si bral že zjutraj v posteljli, da je kompromitiran do četrtega kolena nazaj, da se drže njegovih rok ponoverjeni milijoni, da je kradel, moril in posiljeval, z eno besedo: da je zrel za vislice. Enako je zabavno srečavati druge, o katerih si že na teče bral, da so najplemenitejši in najbrhitnejši eksemplarji tega stoletja, cvet, dika in ponos naroda, ki edini bi bili poklicani in zmožni rešiti težko situacijo, v katero smo žalibog zabredli.

Kakor slišim zvoniti po kavarnah in oštarjah, ne bo nobena izmed naših neštevilnih strank nastopila samostojno, razen naše slavne »Jutrovske« stranke, a še ta nas je prevarila s tem, da ni postavila razen neustrašnega podpisoval-

ake Maticice pa »Sv. Jera«. Razlika prihaja od tod, ker je onidan neko okrajno glavarstvo — ali kdo že ima pravico do tega — na željo rodoljubnih Novomeščanov dekretiralo, da se najvišji vrh Gorjancev posebej imenuje »Trdinov vrh«. Stvar ni dosegla svojega namena, ki je bil očividno lep in dober: obe stranki sta hoteli počastiti spomin bralinskega čudaka! Ime — vsako ime! — je dokument, priča, spomenik in kot tak vreden posebne pietetete in varstva. Pri osebah in krajih služi za identifikacijo in praktično orijentacijo; torej je tudi iz praktičnih razlogov potrebno, da se ime ohrani in ne spremeni. Vedi Bog, ali bi bil Trdina zadovoljen, če bi izvedel, da so ga razni kratkovidni entuzijasti skušali počastiti na ta način, da so Sv. Jeri siloma vzeli njegovo ime?!

Še hušje zmede nastajajo vsled spreminjanja toponomastike pri novih imenih mestnih ulic. Tujec, ki zagleda pred seboj ljubljansko »Kolodvorsko ulico«, se zgrozi nad »belo Ljubljano«; če bi zagledal pred seboj »Blatno vas«, bi se dobrodušno nasmehnil in rekel: »Blatno imajo res precej, a brez humorja tudi niso!« In če ga preseneči »Valentin Zarnikova ulica«, bo mož, ki pozna slovenščino, vpraševal, kateri župan je dovolil, da se je na tablo postavila taka nemška spakedranka! In bo nazadnje prišel od prepričanja, da so mogoče mestni očetje prezrli to neslovensko ime samo zato, da bi Boris in Milutin ne prizvala po nepotrebnem lokalne ljub-

ljubljanske občinske volitve. Gospodom, ki imajo zaenkrat še besedo v Sloveniji, ni bil povšeč občinski svet v Ljubljani. In kar gospodom ni všeč, mora s sveta.

Zakaj ni bil gospodom občinski svet všeč. Enostaven vzrok. Prizadeta je bila domišljavost in ambicioznost gospoda, ki je prepričana, da mora ležati vsa Slovenija z Ljubljano na čelu pred njo na kolenih. To je že vzroka in povoda dovolj, da so tak protidržavni, subverzivni, protidinstični, prevratni in protinarodni občinski svet razpustili, postavili komisarija in oktroirali »času primere« volivni red.

In po tem novem volivnem redu bomo, to se pravi bodo volili, ker jaz ne vem, če sem sploh v volivnem imeniku,

ca jedeesarske korespondence — dr. Pavla Pestotnika, na svojo listo prav nobenega »Jutrovca«.

Ta lista je pravzaprav veleinteresantna glede na to, kaka imena obsega, kakor tudi glede na to, kakih imen ne obsega. Nosilec te liste je ing. Milan Vidmar. Prav nič ne poznam tega gospoda, le bral sem že večkrat, da zna baje sila dobro šahirati. Če bo prišahiral tudi svoji kandidatski listi zmago, je sicer še v božjih rokah, a eno je gotovo, namreč to, da potrebuje Ljubljana trenutno najbolj krvavo dobrih šahistov, ki bi ji prišahirali nazaj vsaj to, kar so ji »Jutrovci« že v zadnjih letih zašahirali. Pravijo, da je vsak inteligent ljubitelj te plemenite igre, zato je tudi ta kandidatura nad vse srečna, kajti popolnoma logično je, da ga bo glede na to volila vsa inteligenca, ki tvori vendarle prav lep del ljubljanskih volivcev. V slučaju zmage nam je ta kandidat porok, da naredi iz Ljubljane za šahiste to, kar je Monte Carlo za hazardiste. Resno se že baje razmišlja izpremeniti Kongresni trg ali Vodnikov trg, ali pa celo kar vse ljubljansko barje v ogromno šahovo polje, ostali »Jutrovski« kandidati, odnosno tedaj je ljubljanski občinski očetje bi se našemili v šahovske figure in drugi kandidat »Jutraške« liste, g. Turk bi jih s svojimi konji prepejeljal po tem ogromnem polju sem ter tja, kakor bi pač želeli šahisti, ki bi drli iz vsega sveta v našo znamenito Ljubljano.

O zlati vek Ljubljani zdaj napočil... Kdor ima količkaj smisla za napre-

dek in ljubezni za našo skromno a pošteno Ljubljano, ne bo šel preko te liste na dnevni red in po našem nemerodajnem mnenju je za druge stranke tudi precej odveč postavljati še kake nove kandidatne liste, kajti kaj podobnega ne spravijo skupaj, pa če naredi vse skupaj en sam blok.

Vkljub tej genijalni »Jutrovi« šahovski potezi bi si pa dovolil k njej vendarle pripomniti par malenkosti, kajti več oči več vidi in popolnega ni baje na svetu ničesar. Gre namreč zato, da so zastavljali te liste v svoji gorečnosti in navdušenosti pozabili na nekaj bleščilih imen, ki se bodo svetili v »Jutrovi« analih še dolgo, dolgo potem, ko ne bo o različnih birtih in pijontarčkih, ki so se tako po naključju zmuznili na to listo, ne duha ne sluha več.

Mislimo tu predvsem na našega slavnega drja. Franceta Ilesiča. Gospod, tega moža pozna vsa naša ujedinjena domovina od Triglava do Vardarja, mož že leta in leta sijajno zabava ves trinajstmilijonski jugoslovanski svet, za las je manjkalo, da ni ujel poslanstva v Varšavi, že dve leti neumorno polni »Jutrove« predale s podpisanimi, šifriranimi in anonimnimi članki, razpravami, feljtoni in noticami, ima brado, kakršne na ljubljanskih ulicah ni več videti, odkar je umrl bivši poveljnik ljubljanskih veterancev, z eno besedo fenomenalna prikazen, ki je ni moglo izčrпно obdelati niti sprtno dr. Kraigherjevo pero, čeprav se je že lotil kar dvakrat v Škrobarju in Umetnikovi trilogiji. da

zato se ne bi hotel izpostavljati blamaži, da bi mi morebiti pokazali še vrata, v prihodnjih tednih, nov občinski svet. Vkljub temu torej, da me te, kakor sploh nobene volitve prav nič več ne interesirajo, niti toliko, da bi se poslužil svoje morebitne volivne pravice, si pa vendar ne morem kaj, da bi se jih ne dotaknil v teh svojih pomenkih, kajti več kot gotovo je, da bodo tvorile sedaj nekaj tednov glavni predmet vsega javnega življenja v Ljubljani in volivni bo me vselej sijajno zabava. — Oh, ta naš volivni boj, kako nekaj izbranega je to. Histerične babnice in naivni profesorji sicer obupno zavijajo oči in se zgražajo nad takimi bratomornimi boji, a roko na srce: zabavno je pa vendarle srečavati zjutraj na poti v urad voditelje te ali one stranse, klike, skupine ali vsaj omizja, o katerem si bral že zjutraj v posteljli, da je kompromitiran do četrtega kolena nazaj, da se drže njegovih rok ponoverjeni milijoni, da je kradel, moril in posiljeval, z eno besedo: da je zrel za vislice. Enako je zabavno srečavati druge, o katerih si že na teče bral, da so najplemenitejši in najbrhitnejši eksemplarji tega stoletja, cvet, dika in ponos naroda, ki edini bi bili poklicani in zmožni rešiti težko situacijo, v katero smo žalibog zabredli.

Kakor slišim zvoniti po kavarnah in oštarjah, ne bo nobena izmed naših neštevilnih strank nastopila samostojno, razen naše slavne »Jutrovske« stranke, a še ta nas je prevarila s tem, da ni postavila razen neustrašnega podpisoval-

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

Starec je odprl vrata. Toda izstopil ni, ko je kočijaž nastavl. Srepa je gledal proti hiši lepe Evgenije Martelle.

»Toda draga je! Prokleta visoke zahteve ima ta ženska: ona me velja že celo premoženje. Pri tem pa ne verjamem preveč na njeno nedolžno smehljanje. No, radi mene! Lepota svoje vrste je na vsak način za vročekrvna Francozinja. Poljubovati zna, da se človek kar duši pri njenem poljubovanju. Upajmo, da tudi Elen Morris ne bo ostala preveč dolgo sramežljiva, ker na deviško hladnost in sramežljivost bi se težko navadil.«

»Vaša milost ima prav — hihhi,« je hihital Clifford. Baron je potegnil iz žepa majhen etui in ga odprl. V njem se je nahajala krasna briljantna zapestnica.

»To nesem krasni Evgeniji. Zelela si je te zapestnice, pa njena želja ravno ni bila preveč skromna, to vam zagotavljam. Zato pa me bo tudi nadšev lubeznjivo sprejela. Toda tukaj se že nahaja njena vila. Izstopite Clifford.«

»Kaj pa vam je Clifford? Zakaj ne izstopite?«

»Samo pogledite, Vaša milost. Ves vrt je poln policistov... In koliko je ljudi okoli njega. Tukaj se je nekaj pripetilo!«

Baron je izstopil in se hotel podati v hišo.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal policijskega stražnika, ki je stal ob vhodu.

»Ali poznate lastnico te hiše, gospod?«

»Seveda in še prav dobro. Jaz sem baron Hardy.«

Stražnik je dvignil roko k čepici.

»Dobro... potem lahko izveste, da je bila lastnica te hiše gospes ponoči... umorjena.«

»Umorjena? ... Evgenija umorjena? ...«

»Popolnoma pravilno.«

»In kdo je morilec?«

»Jak razparač!«

Baron se je opotekel. Jeli prav slišal?

»Na policijsko ravnanje je med tem dospelo pismo, v katerem Jak priznava, da je on morilec.«

Baron ni več poslušal. Nehote je nameril svoje korake proti vhodu. Toda stražnik ga je zadržal.

»Tu notri ne sme nikdo! Vse je zaprto. Tudi je pogled na nesrečnico naravnost strašen. Jak je moral svojo žrtev razmesariti v zverinski besnosti.«

Molče se je vrnil baron k svoji kočiji, v kateri je še vedno sedel Clifford.

»Ali ste slišali?«

»Seveda, seveda« je stokal stari zvodnik. »Strah mi pretresa vse ude. Oh če samo pomislim nato, da bi me lahko kdaj srečal Jak! Na koncu bi me ravno tako mirno zaklal kot dekleta. Kaj je taki zverini eno človeško življenje več ali manj.«

»Nehajte z čenčanjem!« je zapovedal baron. — Čez nekaj časa je dejal:

»Sedaj sem prepričan, da je bila lepa Evgenija Martella vlačuga, ker Jak se loti samo teh. Vidite stari grešnik, vi ste mi vedno lagali, da je Evgenija poštena dama. Sedaj se sami lahko prepričate o nasprotjem.«

Clifford je plašno pogledal na svojega spremljevalca. Baron je govoril tako moralnično, medtem ko je vendar našel največjo zabavo v zapeljavanju in oskrnjevanju mladih nedolžnih deklet, katere je poganjal v sramoto in bedo.

Pa to ni trajalo dolgo. Baron je ostal kar je bil. Zopet se je obrnil k Cliffordu in dejal:

»Mislite torej na lepo Elen Morris!«

»Moj Bog, Vaša milost, seveda, seveda! Toda jaz mislim tudi na Jaka! Zgubiti imam vendar samo eno življenje!«

»Rad mi mene se lahko doma plazite po kolenih in molite očenaš in češčenomarijo, samo da delate za moje interese. Sedaj nimam nobenega dekleta, ki bi me zabavala v prostih urah. Male Jane sem se naveličal in hrepnim po spremembi, razumete?«

Clifford je napravil zviti obraz in je premišljal. Končno je dejal:

»Jaz imam izboren načrt. Mora se posrečiti!«

»Tako? ... To sem pa res radoveden!«

»Počasi, počasi, Vaša milost. Sedaj ne izdam še ničesar. Samo toliko vam povem, da bo golobčica sama priletela v

vašo srčkano predmestno vilo. Hihhi, sama bo prišla in Vaša milost bo že poskrbela, da ne bo prehitro odšla. Kmalu boste slišali več o meni. Sedaj moram izstopiti.«

Kočija se je ustavila. Skoraj je zginil Clifford v množici.

Baron se je udobno naslonil v svilene blazine.

»Končno! Dolgo je trajalo, predno se je Clifford podal moji vožnji. — V nekaj dneh bom že objemal vitko telo lepe Elen.«

Dve duši v enem telesu.

Drugo dopoldne je Elen svignila preko hodnika in že je stala pred sobo svojega tajnega zaročenca.

»Bogve, če je doma? Danes ga še nisem videla. Pravzaprav se ne spodobi, da grem k njemu, toda videti ga moram. Ne morem drugače!«

Zlatolasa deklet je polagoma odgrnilo zastor, toliko da je lahko pregledalo sobo.

Radostno je vstrepetal. Nedaleč od nje je sedel njer ljubji.

Pred njim je stala starodavna pisalna miza, katere eden predal je bil odprt.

Različni aparati in modeli vseh vrst so ležali vsepovsod naokoli. Ravnotako je bilo povsod dovolj različnih risb, katere je mladi mož očitno ravno kar pregledoval.

Elen je pazno prisluškovala. Le tu pa tam je razumela besedo, ki jih je mrmral on predse. In med temi besedami ni bilo nikake zveze.

Toda opazila je, da je njen ljubljivi strašno razburjen. Tu in tam je stisnil pesti, namršil je svoje obrvi in njegove oči so začarele v čudnem ognju.

Elen se je silno prestrašila. — Ali naj gre nazaj?!

Ljubezen je premagala bojazljivost in sramežljivost. Nekoliko trenutkov je še obstala v dvomih, potem pa je tiho stopila v sobo.

On je ni videl. Srepa so bile njegove oči uprte v tla. Še vedno je mrmral predse.

»Viljem!« je tiho in nežno poklicala Elen.

Poklicani je planil pokonci in divje zakričal... (Dalje prihodnjik.)

MALI OGLASI

PRODAJA:

MOSKI KOŽUH po cen. Naslov pri upr. 705

VELIKO POSESTVO z velikimi deli travnikov, nekaj vinograda pri Mariboru, 1.500.000 K.

Velika hiša, slična vili z velikim vrtom in hlevom, 500.000 K.

Konodstropna hiša z hlevom in stavbenim prostorom ob glavni cesti, 1.200.000 K.

Čistišno posestvo pri Mariboru, z večjo množico gospodarskih potrebščin — ugodni nakup.

Veliko moderno podjetje, ležeče ob železnici. Ugodne kupčije. Retournezamka.

Manifakturna pisarna »Rapid«, Gosposka ul. 28, 704

SPALNICA, svetla orehovična, popolnoma nova, se ne delata, decela masiv, miromirno delo. Din 7000.— ev. dostavo pred hišo. Obstojni 2 postelj, 2 nočni omarici (del marmor), 2 dvojmanifakerija, 1 umivalnik marmor brez ogledala (marmor s ličnim nastavkom). — Dobričič, Ljubljana, hotel

Walter Stemberger, Mengoš pri Ljubljani 703

ZAGO NA VODO pri Mariboru. Posestvo, 34 oralov, pri Mariboru, z živino in celotno kakor tudi opremljeno vilo. Paromlin s stiskalnico olja, 1.300.000 K. Gosulina, 2 orala zemljišča, 1.000.000 K. Vila, pri kupu prosto stanovanje. Trgovska in stanovanjska hiša. Posestva od 3 do 12 oralov pri Mariboru, Ptujju, Celju, Tovarno čevljev, za vsako drugo obrt. Pisarna Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3, 702

30 DELNIC Združenih pivovaren Zalec - Laško po ugodni cen. Ponudbe poštno ležeče, Celje pod »Delničar«. 700

RADI PREVZETJA večje prodajalnice lokal s stanovanjem v Zagrebu, v katerem se nahaja trgovina in gostilna in je v bližini raznih tvornic. Mesečni promet znaša sedaj 220.000 do 280.000 K. Resne ponudbe nasloviti na Hugo Pleško, Zagreb, Mletačka ulica 9, 698

JARMENIK, 80 cm »Hofman« nahajajoč se na prostoru sezmišča do 25. okt. Dobričič, Ljubljana, hotel

Slone, po 25. okt. brzjoza: vi: Dobričič, Beograd 696

KREDENCO, veliko, dvo-delno za trgovino, trafiko, deloma hrastovo, belo pleškano (2 m x 2.10 m x 65 cm) izvrstno ohranjeno po ugodni cen. Gradišče 5, trafika. 695

DYONADSTROPNO HISO na glavnem trgu v Crnomlju, pripravna za vsako obrt ali trgovino pod ugodnimi pogoji. Naslov v upravi lista. 690

VINSKE SODE iz klanca hrastovega lesa od 8 do 10 kron za 1 l prodaja na vagono Milovan Mikloševac, Novi Sad. 639

UNIVERSALNI STROJ na roko in pogon, 1 trakasta žaga in benčimotor 3/4PH. Naslov: Rud. Knez, Radeče pri Zidanem mostu. 682

KUPI:

JAZBEČAR (dakt). Ponudbe na An. zavod Drago Bešelj, Ljubljana, Sodna 5, 701

SLUŽBE:

STRUŽNIK (Eisendreher), dobro izurjena mlajša moč se sprejme takoj v trajno delo. Ponudbe na »Vulkan«

tvornica gumijevih izdelkov, 633

GOSPODIČNA želi premeniti dosežanje pisarniško mesto, najraje kam izven Ljubljane, tudi na deželno, ima več let pisarniške prakse. Cenj. ponudbe prositi pod šifro »Zanesljiva« na upravo lista. 665

RAZNO:

BRUSENJE BRITVIC (reznice) za raziranje raznih sistemov, »Mem. Ollette« etc. z električnim obratom, komad po K 3.20 sprejema drogerija »Adrija« v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 5. 699

DRVA oddaja vsako množino. Rezanja drv z motornim obratom. Ludvik Heršič, na Friškovicu za prej. belg. vojašnico. 671

TRGOVCI in konsumna društva se opozarjajo, da se pri nakupu sira obrnejo na tvrko Albin Turk, Ljubljana, Prešernova ul. 48, katera ima ementalški, holandski in pol ementalški sir vedno na zalogi po najnižjih cenah. 681

POZORI Zavarujte poljske pridelke proti toči, gozdove proti požarom. Zvišajte zavarovalnino proti požaru in nezgodam. Sklenite življenjska zavarovanja z enkratnim plačilom. Pojasnila

in naročite prevzame »Jadranska zavarovalna družba«. Glavni zastop v Celju. Lava št. 22. 830

ZEPNE URE, precizijske in stenske, popravila najsolidnejše tvorka F. Čuden v Prešernovi ulici 1. 506

Novosti!

za damske plašče

in v veliki izbiri.

A. & E. Skaberné, Ljubljana

Mestni trg 10.

Suhe gobe in kumne kupuje Sever & Co., Ljubljana

Wolfova ulica 12.

Enkratna objava 1/2 din. Priporočajo se sledeče tvrdke:

SPEDICIJE:

Orient, d. d. Ljubljana, Sodna ul. 3, tel. 463.

Balkan, d. d. Ljubljana, Dunajska c.

VELETRGOVINA VINA:

Restavracija »Zlatorog«, Ljubljana, Gosposka ulica.

FOTOGRAFSKI ATELIJE:

Kunc Franc, Ljubljana, Wolfova ul. 6. Prvi domači zavod za povečanje slik.

KNJIGARNA:

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marljn trg 8.

MANUFAKTURE:

F. Ostrelč, Ljubljana, Vegova ulica št. 12. V bližini državne realke.

Franc Brumat, Ljubljana, Mestni trg 25/1.

TRGOVINA BOMBAŽA: SUKANCA ITD.:

Karl Prelog, Ljubljana, Stari trg 12.

PARNA PEKARNA:

Jakob Kančič, Ljubljana, Gradišče.

PAPIRNA TRGOVINA:

V. Gajšek, Ljubljana, Sv. Petra c.

SLAŠČIČARNA:

Kalaš, Ljubljana, Židovska ul.

KAVARNE:

»Central«, Ljubljana, poleg jubilejnega mosta, Stefan Mikolič.

JADRAN, Breg, vsak dan koncert.

TRGOVINA Z ZLATNINO IN SREBRNINO:

Ivan Pakiž, Ljubljana, Stari trg 20.

KAMNOLOM IN OPEK. STPOM:

Kleemanns ver. Fabriken, Ober-türkhem und Faurndau.

Produktivna zadruga pleskarjev, sobo- in črkoslikarjev, reg. z. št. o. z., Ljubljana, Gosposka ul. 4.

VLIVANJE VSAKOVRSNIH KOVIN:

Pezdričnik & Cie, Ljubljana — Zg. Šiška.

STAVBNO IN UMETNO TESARSTVO:

Jakob Pavlič, Domžale.

SPECIJALNA KROJAČNICA ZA DAME IN GOSPODE

S. Potočnik, Selenburgova ulica 6/1.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE:

J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 3.

ZAHVALA.

Ob priliki smrti našega predragega soproga in brata

OTTO BALZERJA

ravnatelja Češke indust. banke podruž. Ljubljana

»mo prejeli toliko dragocenih izrazov najglobokejšega sočutja, da nam ni mogoče se vsakemu pojedinemu zahvaliti.

Podajamo torej javno našo najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so nas v teh težkih urah bodrili, tolažili, ter počastili spomin dragega pokojnika s cvetjem in darovi, zlasti pa z spremstvom na njegovi zadnji poti. Posebno se najiskrenejše zahvaljujemo »Československé obci v Ljubljani«, telovadnim društvom ljubljanskega Sokola, članemu uradništvu Češke industrijalne banke, podružnica Ljubljana, ter Prve hrvatske obrtne banke, Zagreb.

Prejmite vsi našoj naglobekejšo zahvalo.

Anči Balzerova soproga. Jaroslav Balzer, brat svetnik najvišjega sodišča v Brnu.

Dr. S. Deželič:

Terminologija trgovskih znanosti.

Izide te dni!

Priložnik s 16.000 trgovskih, tehničnih in domaćih izrazov z objasnili njih značaja. — Nujno potrebno za vsako trgovino, industrijo in banko. V prilogi tabela vseh denarnih vrednosti in mer celega sveta. Delo je prirejano v obliki miniaturne trgovske enciklopedije (Miniatur-Lexikon) ter potreben dialekt trgovskih sol. privrednim krogom in ostali inteligenci.

Cena knjigi v predplačilu Din 53.— s poštnino, medtem, ko bo po knjižarniški cenit stala Din 100.—

Naročila in predplačila sprejema »POLIGRAFIJA« d. d. ZAGREB, Gunduličeva ul. 20. • Tel. 27-93

Zahtevajte cenike!

Okrožni zdravnik dr. Viktor Gregorič ordinira stalno v Novem mestu vsaki dan od 9. — 12. in od 16. — 17. ure razen nedelj in praznikov.

Pozor, gostilničarji in vinogradniki!

Pošljite takoj svoj naslov in priložite v pismu 5.— Din. za tiskano navodilo, kako se ozdravi pokvarjeno vino in vsaka pijača. Uspeh stvoren in zagarant. Naslov: A. DOMAJNKO, pri g. Herce, Zagreb, Boškovičeva ul. 12/dvorišča.

Več čevljarskih pomočnikov sprejme takol na stalno delo čevljarna »Adria«, Celje.

Oglasiti se je ustmeno ali pismeno.

Inserati v »JUGOSLAVIJI« imajo velik uspeh!

Išče se lokal v Ljubljani

primeren za kako trgovino, na razmeroma prometnem kraju. Ponudbe pod »lokal« na upravo lista.

Potniki v Ameriko, pozor!

UNITED - AMERICAN - LINES - INC. prevažata potnike z najnovejšimi brzoparniki preko: Hamburga, Southamptona in Cherbourga v New-York.

Vozne liste ter vsa potrebna pojasnila izdaja SIMON KMETEC, zastopnik za Slovenijo. Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

»v paradizu« sta bila brez obleke

ADAM IN EVA

sedaj tega ni treba, ker se dobe vsakovrstne obleke za gospode, dame in otroke v trgovini

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5-6

Dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški, specializist za notranje bolezni in za bolezni v nosu in vratu se je povrnil. — Kongresni trg 15. — 3-5 pop.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava: Prima čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15.

Največji davki, katere plačate vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete, izgubite denar in imate poleg tega večkrat še slinosti. Poskusite enkrat z ilustrovanim katalogom tvrdke H. Suttner (izmetnik Henri Malre) v Ljubljani, Mestni trg 8. Ta vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamke „IKO“ iz lastne tvornice v Švic, kakor tudi druge dobre tepne ure, zapetne ure, svetilne in stenske ure, verižice, prstane, zapetnice, uhane, namizno orodje, kratna in birnska derila in vsa drugo zlatino in srebrnino. Pa tudi porabne predmete, kakor n. pr. škarje, nože, britve, lasesušilne in brivske stroje, stekloreže, dose za tobak, svečnice in smodke, nežgane in denarnice kupite dobro in ceno pri tvrdki!

H. Suttner (izmetnik Henri Malre) v Ljubljani št. 8.

NAZNANILO.

Cenjenim odjemalcem vljudno naznanjam, da sem odstopil od **tvrdke Alko Novakovič**, kjer sem bil kot zastopnik. Priporočam se p. n. občinstvu za nadaljnjo naklonjenost, zagotavljač točne in solidne postrežbe.

Josip Vanosi, Kamnik.

L. ROT, krznarstvo

Ljubljana, Gradišče št. 7.

Priporoča zalogo lastnih krznarskih izdelkov. Iščite boe v najmodernejših barvah. Kupuje in sprejema v stroj, barvo in popolno izdelavo vse vrste kože divjačine.

Sprejema moderiziranjet

Cene solidne!

Polnojarmenike

za žage in stroje za obdelovanje lesa

vseh vrst, najnovejše konstrukcije nudi po najnižjih cenah iz skladišča „Balkan“, Ljubljana ali Zagreba.

Suiwerke Leipzig-Klzsch.

Zastopstvo in skladišče:

Welkerwerke, Wien, X., Dampfgasse 4

(5 minut od južnega kolodvora.)

AUTO

Bencin. — Pneumatika
Olje. — Vsa popravila.
Mast. — In voznje. —
Le prvovrstno blago in delo po solid. cenah nudi **Jugo-Auto d. o. z.** v Ljubljani.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić & drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. 20.

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Vsako množino divjačine

kakor: SRNE, ZAJCE, JEREBICE itd. kupi proti gotovini

Anton Löschnigg, trgovina perutnine in divjačine, Maribor.

Naznanilo!

KRANJSKA DEZELNA BANKA

naznanja, da je vsled sklepa pokrajinske uprave prešla z vsem aktivnim in pasivnim premoženjem v last regulativnih hranilnic ter se bode vodila

hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani

z delniško glavnico K 10.000.000.—

Izvrševali se bodo vsi običajni bančni posli na najsolidnejši podlagi. Zveza najmočnejših hranilnic je najboljšje jamstvo, za obstoj in napredek banke.

„DOXA“ ure
„OMEGA“ ure
za železničarsko službo.

F. ČUDEN
Ljubljana
Prešernova ul. 1.

Opekarski mojster

z dolgoletno prakso, popolnoma vezan v izdelavi in v obratovanju s pečmi išče za večjo tovarno v Sloveniji. Nastop s 1. januarjem 1. 1923. Ponudbe s prepričljivo spriceval pod „Stalno mesto“ na upr. listu.

Kompanjona

s ca K 1.000.000.— kapitala išče dobrodoča trgovina z zelo prometnem kraju. (družabnika) pise je poslati na upr. listo pod šifro: „K. L. F. št. 1000“.

Pozor dobri igralci!

Kdo želi kupiti najboljšo HARMONIKE Lubasovega sistema, naj si jih naroči ali ogleda pri **F. KUCLER**, izdelovatelju harmonik, Drenovgruč, p. Orhniha. Za odgovor znamko!

Novootvorjena veletrgovina usnja

JAKOB DEUTSCH in DRUG
ZAGREB, Maričeva 10.
(Jurisličeva ul.) Telefon 3-63.

Priporoča z najsolidnejšo postrežbo svoja bogata skladišča vseh vrst tu- in inozemskih izdelanih kož. Kupuje po najboljši ceni vsako množino surovih kož.

Upravni svet in ravnateljstvo Slovenske banke javljata žalostno vest, da je ustanovitelj Slovenske banke in njen predsednik, gospod

RADO LEGVART

na posledicah dolgotrajne bolezni nenadno v Curihu danes preminul.

Zasluženemu možu, ki je na vseh poljih gospodarskega življenja neumorno in požrtvovalno deloval ohranimo časten spomin.

V LJUBLJANI, dne 21. oktobra 1922.

„TEXTILIA“, trgovska in industrijska deln. družba v Ljubljani javlja tužno vest, da je njen velezaslužni podpredsednik, gospod

RADO LEGVART

v soboto, dne 21. oktobra 1922 v Curihu preminul.

LJUBLJANA, dne 21. oktobra 1922.

„Textilia“, trgovska in industrijska d. d. v Ljubljani.